

De Knorhaan 94

**Nieuwsbrief Strandwerkgroep
KNNV Alkmaar-Den Helder**

Inhoud

- Inleiding
- Excursies
- Excursieverslagen
- Strandvondsten
 - Riemwier, zeepokken en zeepissebedden
 - Veenmol in de storm
 - Extra soorten excursie Ritthem
- Gejutte berichten

Coördinator: Wilbert Kerkhof tel. 0616642993 e-mail: kerkhof01@hetnet.nl
Foto's; Linda Haulo, Ria Walvis, Lucette Robertson, Wilbert Kerkhof

Nieuw-Zeelandse zeepok, Gewone zeepok en Brakwaterzeepok (boven).

Inleiding

De warme zomer van 2026 bracht veel dagen om wat verkoeling te zoeken op het strand. Tussen alle toegestroomde dagjesmensen uit het binnenland was er opvallend weinig aangespoeld vanuit zee. Voor strandwerkgroepleden was het dus veel ontspannen pootje baden en weinig bukken en rapen. In de eerste weken van september lag er gelukkig weer een rand van riemwier op de hoogwaterlijn waarin leuke soorten verborgen bleken. Op Ameland werden ook leuke schelpen gevonden. Naast de excursieverslagen in deze Knorhaan krijgt ook het verdere gruiswerk van ons laatste bezoek aan Zeeland nog wat aandacht.

Excursies

Op 11 oktober bezoeken we op de 2^e Maasvlakte een aantal verschillende stranden waar diverse aangevoerde vondsten van de Noordzeebodem te verwachten zijn. In november houden we het strandbezoek dicht bij huis in de hoop dat er na gunstige wind op een zonnige zondag met veel aanspoelsel op ons pad ligt. Half december bezoeken we de pier bij Wijk aan Zee waar in de winter veel kans is op stormaanspoelsels en bezoek van overwinterende vogels. Januari gaan we naar strand Petten. We hopen dat er onder de nieuwbouwwijk op het strand eikapsels en zeesterren zijn blijven steken.

Excursies

- 11 Oktober, 2^e Maasvlakte 11.00-15.00 Paviljoen Stormvogel, vertrek 9.30 Alkmaar-Noord.
- 8 November, Egmond aan Zee 13.00-15.00 Parkeerplaats centrum.
- 13 December Wijk aan Zee 13.00-15.00 Restaurant Sea You, vertrek 12.30 station Alkmaar-Noord.
- 17 Januari Petten 11.00-13.00 Parkeerplaats bij Zee en Zo. Vertrek 10.30 Alkmaar

Slibanemoon, Zeester en Breedpootkrab Bergen aan Zee

Excursieverslagen

Excursie Bergen aan Zee.

Mooie zomeravondwandeling met vijf deelnemers. Naast de gebruikelijke schelpjes waren in de laagwaterlijn behoorlijk wat slibanemonen te vinden. Ook de kleine heremietkreeftjes waren weer present in het warme water in de muilen. Ongebruikelijk voor het zomerseizoen was de vondst van een eikapsel van de gevlekte rog. Een mooie groene zeepissebed trok ook nogal wat bekijks. Uit het gruis kwamen onder meer nog een melkwhite arkschelp, een wenteltrapje, twee trapgevels, drie spoelhorentjes en vier fossiele fragmenten papierschelp.

SWG streeplijst

datum: 9 Juli

locatie: Bergen aan Zee

aantal personen: 5

weer: 22 °C, zonnig

Groenwieren

Zeesla

Darmwier

Bruinwieren

Japans bessenwier

Riemwier

Knotswier

Blaaswier

Kleine Zee-eik

Roodwieren

-

Neteldieren

bloemdieren

Slibanemoon, 50+

schijfwallen

Oorkwal, 50+

Blauwe haarkwal, 100+

Kompaskwal, 10

hydroidpoliepen

-

Ribkwallen

-

Ringwormen

borstelwormen

Schelpkokerworm

Driekantige kalkkokerworm

Zandkokerworm

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Noordzeekrab

Gewone Strandkrab, 20

Gewone zwemkrab, 10

Breedpootkrab, 100+

Blaasjeskrab, 10

Fluwelen zwemkrab, 1x

schaar

Kleine heremietkreeft, 100+

Gewone zeepissebed, 1x

Strandvlo, 100

Gewone garnaal, 1x

Weekdieren

keverslakken

Asgrauwe keverslak

buikpotigen

Gewone zeepissebed

Gewone alikruik, 4x

Ruwe alikruik, 1x gruis

Wadslakje, 50 x gruis

Melkwhite traliedrijfhorrentje

1x

Gewone wenteltrap, 1x gruis

Gekielde cirkelslak, 9 x

gruis

Gewone tepelhoren, 20

Glanzende tepelhoren, 200+

Muiltje, 2x

Wulk, 1x +eikapsels

Gevlochten fuikhoren

Gewone trapgevel, 2x

Spoelhoren, 3x gruis

Oubliehoren, 3x gruis

Stomp traliehorentje, 12 x

tweekleppigen

Melkwhite arkschelp, 1x

Gewone mossel

Gewone oester

Ovaal zeeklitschelpje, 5x

Tweetandschelpje, 40+24

doubl.

Gewone kokkel

Noorse hartschelp

Halfgeknotte strandschelp

Ovale strandschelp

Stevige strandschelp, enkele

Grote strandschelp

Gewone otterschelp

Amerikaanse zwaardschede

Sabelschede, 7 fragm. gruis

Rechtsgestreepte

platschelp, 4x

Tere platschelp, 10x, gruis

Kleine platschelp, 3x, gruis

Nonnetje, 10x +4 doubl.

Zaagje

Gewone Venusschelp

Grijze tapijtschelp, 1x

Afgeknotte gaper, 1x

Amerikaanse

boormossel, 2x

Witte boormossel, 1x

Ruwe boormossel, 1x

Gewone papierschelp, 4

fragm.

Spoelhorens, Bergen aan Zee

koppotigen

Gewone zeekat, 100 schild

Mosdiertjes

-

Stekelhuidigen

Zeeklit

Zeeboontje

Gewone zeester

Vissen

Gevlekte rog, 1 eikapsel

16-8-2026 IJmuiden

Tijdens deze mooie zonnige zondagmiddag liepen we met zeven deelnemers van de parkeerplaats bij IJmuiden naar de pier en terug. Dichtbij de pier raapte Linda een voor ons onbekende nootachtige vrucht op. Dit drijfzaad bleek na enig onderzoek van *Garcinia mangostana* afkomstig, met mangosteen als de gebruikelijke Nederlandse naam. De boom komt oorspronkelijk voor in Zuidoost Azië, maar wordt inmiddels ook in andere delen van de wereld gekweekt. De verse vruchten worden ook in Nederland verkocht en hebben de naam zeer gezond te zijn vanwege de rijke bron van xantonen. Ons gepekeld exemplaar had een nogal harde witte kern die ik niet heb geproefd.

In het meegenomen gruis vond Ria nog enkele leuke schelpjes. Een wijde mantel, spits tandhorentje en Noordse rotsboorder komen we niet vaak tegen onder de microscoop.

SWG streeplijst

datum: 16-8

locatie: IJmuiden

aantal personen: 7

weer: 23 °C, zonnig

Groenwieren

Zeesla, op de pier

Bruinwieren

Japans bessenwier

Knotswier

Blaaswier

Kleine zee-eik

Kleine zee-eik

Roodwieren

navelwier

Neteldieren

Bloemdieren

-

Schijfkwallen

Oorkwal

Kompaskwal, 4x

Zeepaddestoel, 1x

hydroidpoliepen

Zeerasp

Ribkwallen

-

Ringwormen

borstelwormen

Schelpkokerworm

Goudkammetje

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Gewone Strandkrab

Gewone zwemkrab

Grijze zwemkrab

Breedpootkrab

Blaasjeskrab

Kleine heremietkreeft

Gewone garnaal

Gewone zeepok

brakwaterpok

Weekdieren

keverslakken

-

buikpotigen

Gewone alikruik

Ruwe alikruik-complex, 5x

Wadslakje

Vliezig drijfhorntje, 2x

Muizenkeuteltje, enkele

Gewone wenteltrap, 2x

Gekielde cirkelslak, 2x

Gewone tepelhoren

Glanzende tepelhoren

Muiltje, algemeen

Gevlochten fuikhoren, alg

Grofgeribde fuikhoren, 1x

Spoelhoren

Stomp traliehorentje, 4x

Mosselslurpertje, 7x

Spits tandhorentje, 1x

tweekleppigen

Gewone mossel

Wijde mantel, 1x gruis

Gewone oester

Ovaal zeeklitschelpje, 7x

Tweetandschelpje, 30

Gewone kokkel

Brakwaterkokkel, 3x

Noorse hartschelp, 1x

Halfgeknotte strandschelp

Ovale strandschelp

Grote strandschelp

Gewone otterschelp

Amerikaanse zwaardschede

Mosselslurpertje

Kleine zwaardschede, 2x

Tere platschelp, 10

+1doublet

Rechtsgestreepte platschelp,

10+, ook doubletten

Nonnetje, ook doubletten

Zaagje, ook doubletten

Platte slijkgaper, 6x

Witte dunschaal,

Gewone Venusschelp

Gewone tapijtschelp, doubl.

Grijze tapijtschelp, 1x

Amerikaanse boormossel,

enkele

Gewone papierschelp,

fragmenten in gruis

Noordse rotsboorder. 1x in
gruis

*Noordse rotsboorder
(Brouwersdam 2021)*

koppotigen

Gewone zeekat

Mosdiertjes

-

Stekelhuidigen

Zeeklit

Zeeboontje

Vissen

Bot

Drijfzaden

Garcinia mangostana

Mangosteen? bij IJmuiden

Een vitaminebom van 1 euro ?

16-9-2026 Hargen aan Zee

Vier personen, waarvan twee nieuwkomers, bezochten het strand bij Hargen. Er lagen weinig schelpen op het strand, maar er was wel een hoogwaterlijn met veel aangespoeld riemwier, plastic voorwerpen en enorm veel schilden van zeekatten. Op de schilden zaten vaak zeepokken, vooral de Nieuw-Zeelandse zeepok en het vulkaantje waren talrijk. Iman raapte al snel een sportschoen op waaruit 4 doubletten van de wijde mantel tevoorschijn kwamen. Aan het hechtvoetje van een vers aangespoelde plant riemwier vonden we een schelp van de ruwe schaalhoren. Langs een net aangespoeld laagwaterpoeltje werd wat gruis verzameld waarin een hele serie gewone zeepissebedden bleek schuil te gaan.

SWG streeplijst

datum: 16-9

locatie: Hargen aan Zee

aantal personen: 4

weer: 20 °C, zonnig

Groenwier

Bruinwieren

Riemwier

Knotswier

Blaaswier

Kleine Zee-eik

Roodwieren

-

Neteldieren

Bloemdieren

-

Schijfwallen

Oorkwal

Zeepaddestoel

hydroidpoliepen

Zeerasp

Tweetandzeedraad

Ribkwallen

Amerikaanse ribkwal

Ringwormen

borstelwormen

Schelpkokerworm

Goudkammetje, in gruis

Driekantige kalkkokerworm

(op zeekatschilden,
schaalhoren en plastic
voorwerpen)

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Noordzeekrab, 1 schild

Gewone Strandkrab, enkele

Grijze zwemkrab

Breedpootkrab

Kleine heremietkreeft

Gewone zeepissebed, 30x

Vlokreeft spec. 4x in gruis

Strandvlo

Gewone zeepok, enkele

Brakwaterpok, enkele

Nieuw-Zeelandse zeepok,

100+

Vulkaantje, 50+

Weekdieren

keverslakken

-

buikpotigen

Ruwe schaalhoren, 1x aan
riemwier

Gewone alikruik, 2 in gruis

Wadslakje, 30+

Vliezig drijfhoortje, 4x

Muizenkeuteltje, 15x

Gekielde cirkelslak, 4x

Gewone tepelhoren, aanw.

Riemwier met Schaalhoren

Gewone zeepissebed

Glanzende tepelhoren,
aanw.
Muiltje, 6x
Wulk, 1x
Gevlochten fuikhoren, 3x
Oubliehoren, 1x
Stomp traliehorentje, 6x
tweekleppigen
Gewone mossel
Wijde mantel, 8x (3 in
gruis)
Gewone oester
Ovaal zeeklitschelpje, 14x
Tweeandschelpje, 27,
(6 doubletten)
Gewone kokkel, 20+doubl.
Noorse hartschelp, enkele
Halfgeknotte strandschelp
Ovale strandschelp, alg
Stevige strandschelp, alg
Grote strandschelp, enkele
Gewone otterschelp, enkele
Amerikaanse zwaardschede
Sabelschede, 5 fragmenten
in gruis
Rechtsgestreepte platschelp,
1 + 5 fragm. in gruis
Tere platschelp, 3x in gruis
Kleine platschelp, 12 x in
gruis
Geplooid rotsboorder, 1x in
gruis
Kleine astarte 2x in gruis

Nieuw-Zeelandse zeepok

Vulkaantjes en Nieuw-Zeelandse zeepokken

Zaagje, algm.
Platte slijkgaper, 1x
Gewone Venusschelp
Grijze tapijtschelp, enkele
Am. boormossel, 2x
Ruwe boormossel, 1x
Gewone papierschelp, 1x +
6 fragmenten in gruis
koppotigen
Gewone zeekat

Wijde mantel doublet

Gewone papierschelp, Hargen

Mosdiertjes
Harig kantmosdiertje
Stekelhuidigen
Zeeklit
Zeeboontje
Kleine zeeappel, 1 fragment
Vissen
Stekelrog, 1 eikapsel
Haring, 4 cm.

Kleine astarte buitenkant

Kleine astarte binnenkant

Schild Gewone zeekat, juveniel

Op veel aangespoelde schelpen,
krabben en plastic voorwerpen
lijken dit jaar grote aantallen
zeepokken te zitten. Soms zitten
er drie verschillende soorten
heel dicht bij elkaar. Goed om
de verschillende kenmerkende
vormen te bekijken.

*Nieuw-Zeelandse,
brakwater- en gewone
zeepok*

Kalkkokerworm (levend)

Strandvondsten

Op de ochtend van 4 september stond er langs de kust een westerstorm. Lucette en Luc waagden zich toch op het strand bij Bergen en vonden tot hun verbazing een aangespoelde veenmol.

Veenmol, man, Bergen aan Zee

9 september vond Linda op het strand bij Schoorl riemwier met een aangehechte ruwe schaalhoren.

Op dezelfde dag, 9 september, zag Wilbert bij Petten een aangespoelde horsmakreel

Ruwe schaalhoren bij Schoorl.

17 September bezocht Wilbert het strand bij Callantsoog. Ook op dit strand lag veel riemwier. Aan een van de vele onderzochte bossen zat een ruwe schaalhoren aan twee hechtvoetjes van het wier vast. Ook hier waren veel aanspoelsels bezet met Nieuw-Zeelandse zeepokken en vulkaantjes.

September Bergen. Lucette en Luc verzamelden op het strand verschillende aangespoelde voorwerpen zoals, schoenen, touw, een jerrycan en een veiligheidshelm, met daarin of erop verschillende zeeorganismen. De helm zat vol eendenmossels, een dennenappel was begroeid met driekantige kalkkokerworm, een zeekatschild was begroeid met paars vogelkopmosdiertje en een kolonie plooi mosdiertje, in de jerrycan zaten een paar kleine zee-appels, 11 juveniele ruwe schaalhorens, een aantal gewone zeepissebedden en maar liefst 24 doubletjes wijde mantel. Bijna alles leefde nog en is verhuisd naar een plaatselijk zeewater-aquarium.

Horsmakreel, Hondsbossche strand.

Helm met grote eendenmossels

Zee-appel in een jerrycan

Ruwe schaalhorens

Schild van Gewone zeekat met Paars vogelkopmosdiertje

Op 20 September was ik op strand Castricum. Op een aangespoelde boomstam vond ik meer dan 1000 zeepokken, vrijwel allemaal vulkaantjes. Daarnaast werd een bosje van 14 eikapsels van de hondshaai, eenmaal stekelrog en een van de blonde rog opgeraapt. Begin van de herfst, na een warme zomer landen de eikapsels vroeg dit jaar.

Aangemoedigd door de vondsten bij Castricum volgde op 21 september een strandbezoek langs het Hondsbossche duin. Ook hier lagen schoenen, petten en riemwier vol aangehechte zeedieren. Tussen de rijkelijk aanwezige kolonies harig kantmosdiertje trof ik onder meer grote eendenmossel 1x, glad porseleinkrabbetje 2x, wijde mantel 1 doublet en twee kolonies van het bloedrode plooi mosdiertje *Watersipora subata* aan, de eerste op een dichtbegroeide pet, de tweede op een voetje van riemwier.

Vanaf 22 september bezocht ik drie dagen de stranden van Ameland. De eerste dag vond ik bij de vuurtoren, het Westgat, 18 eikapsels van de stekelrog, een groene jerrycan met een doublet wijde mantel, 10 schilferige dekschelpen en een zakpijp, waarschijnlijk de zeebes. Uit het meegenomen gruis van die plek kwamen in Alkmaar onder meer een zeeposthorentje en een platte cirkelslak.

23 September wandelde ik aan de oostkant van Ameland van Oerd naar het uiterste puntje van De Hon. Tijdens deze tocht verzamelde ik veel doubletten van het groot tafelmesheft, een klep van het klein tafelmesheft, 2 dichtgestreepte artemisschelpen, een gewone artemisschelp, een hele klep van een noordkromp en een gave klep van de stevige platschelp.

Schaalhorens, Zee-appels, Wijde mantels

Veel vulkanen bij Castricum

Het bloedrode plooi mosdiertje, Watersipora subata, Hondsbossche

Platte cirkelslak en zeeposthorentje

24 September. Gruis lag er op de Hon niet, maar een dag later bij Nes aan ee was er toch een klein wit randje dat van het zand geschraapt kon worden. Uit dit materiaal kwamen thuis nog 2 trapgevels, een Turtons wenteltrapje, een grote glanshoren en een heel exemplaar van het slank tandhorentje. Bezoekjes aan Ameland blijven zo de moeite waard voor grote en kleine schelpen.

Stevige platschelp, Arcopagia crassa, een Amelandse specialiteit.

Slank tandhorentje, Nes

Op 24 september was Linda op het strand bij Sint Maartenszee. Zij vond daar een fragment van een doublet groot tafelmesheft, , topje van een messchede, een tapijtschelp en veel vulkaantjes. Ook raapte ze 4 eikapsels op, twee van stekelrog, een gevlekte rog en een hondshaai.

Ritthem excursie 7 juni, de extra soorten.

Uit het vele gruis dat Boet verzamelde in Ritthem kwamen rond de 20 soorten die nog niet op de vondstenlijst in de vorige Knorhaan genoemd zijn. Het merendeel is kleine fossiele tweekleppigen maar ook enkele horentjes waaronder een geplooid tandhorentje, fossiel wenteltrapje (*Epitonium frondiculum*) en een koffieboontje. Ook de kleine haaientandjes uit het gruis zijn een plaatje waard.

Ritthem horentjes

Pelikaansvoetje, 2x fragm.

Koffieboontje, beschadigd

Amyclina labiosa, 4x

Geplooid tandhorentje, 1x

Vlakke alikruik, 1x

Ritthem tweekleppigen

Pteromeris corbis, 1x

Noordse cirkelschelp, 5x

Astarte incerta, 2

Kleine astarte, 4x

Digitaria forbesi, 5x

Laevastarte omalii, 2x

Geplooid tandhorentje

Haaientandjes en roggentandje, Ritthem

Gejutte berichten

Bron; Nature Today

Nieuwe telling bevestigt: weer meer grijze zeehonden in de Waddenzee

Dit jaar laten de tellingen van grijze zeehonden in de Waddenzee en op Helgoland opnieuw een stijgende trend zien. In het teljaar 2025 tot 2026 werden tijdens de ruiperiode 3.385 pups en 12.497 volwassen dieren geregistreerd. Het..

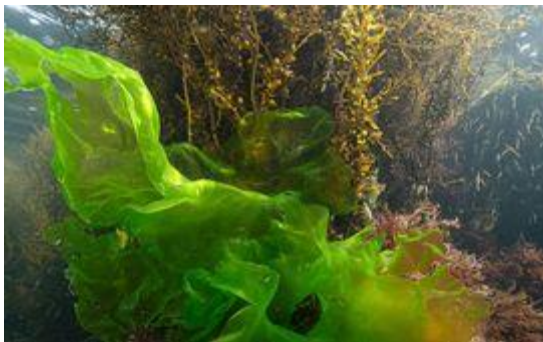
[Lees verder](#) 1 juli 2026

Jaarlijks evenement in zee: zebra-spektakel

Wie nu in de Zeeuwse wateren duikt, ontmoet misschien wel een van onze meest bijzondere zeebewoners. Honderden duikers gingen al te water. De mysterieuze Zeekat is zich momenteel aan het voortplanten, getooid in een prachtig..

[Lees verder](#) 5 juli 2026

We vieren de wieren – met een vernieuwde veldgids!

Zeewieren zijn overal langs de Nederlandse kust te vinden, maar krijgen niet altijd de aandacht die ze verdienen. Daarin bracht de Veldgids Zeewieren, die in 2021 bij de KNNV Uitgeverij verscheen, verandering. Na twee volledig..

[Lees verder](#) 19 juli 2026

Haaïen en roggen mijden stroomkabels niet, maar vertonen wel gedragsveranderingen

Promotieonderzoek laat zien dat haaïen en roggen voorkomen in operationele windparken op de Noordzee en dat stroomkabels geen barrière vormen. Blootstelling aan de elektromagnetische velden beïnvloedt wel hun gedrag en groei. Of..

[Lees verder](#) 28 augustus 2026

Behalve zeepaarden nu ook zadels in zee

Ook deze warme zomer kijken duikers in de Oosterschelde reikhalzend uit naar zeepaardjes. Maar voortaan kunnen ze ook op zoek naar paardenzadels. Hoe zit dat?..

[Lees verder](#) 30 augustus 2026